

Nogle Ord om Bergens Realskole

U. B. BERGEN

Ms. 334/2

I det Indsenderen heraf ved disse sine Bemærkninger
paapeger nogle formeentlige Mangler ved Undervis-
ningen paa Realskolen, og ved at paapege Manglerne
ogsaa maa berøre nogle af Lærerne, skeer det ingen-
lunde af Ligt til at dadle, men end og alene i den
Hensigt muelig dermed at bevise noget Godt og
hos denes Skoles ^{Direction} vække Opmærksomheden om
Manglerne. Man kunde muelig indvende, at for at
vække denne behøvedes kun directe at henvende sig
til bemeldte Direction. — Men en saadan directe Hen-
venden har sine Ubehageligheder. Man kan ofte see
siden Ligt navnlig at fremstaae som en dadlende
Sandheds-Talsmand i egen By, hvor de dadlede
Personer idgjøre for en Deel Omgivelser, med hvilke
man ofte kan have Anledning at staae i Berørelse.
Desuden finder Indsender sig her paa meget mindre
tilboeligt at henvende sig til Skolens Direction, saasom
han er endog saa dristig at gaae ind paa den Tjns-
punkt, at de stedfindende Mangler for en Deel
komme paa Directionens Regning. Dog herom
mere siden.

Den første Mangel Indsenderen vil paapeger
at Skolen har for mange Disciple. — Antallet er
nogle og 50 til at være inddeelt i tre Classer. —
Dette forarsager at i selve Classerne maa være Af-
delinger, da de nederste Disciple ikke kunne holde

188
Skrevet med dem, der ere længere oppe. Saaledes maa
en Lærer i en og samme Time lare en og samme
Classe overhøre Disciplene i forskjellige Lectier eller
giøre Foredraget forskjelligt. Dette maa naturlig-
viis hemme Læringernes Fremskridt. Den anden
Mangel er dårlige Lærere. Det synes rimeligt, at
Realskolen i saa Henseende maatte have Fortrin
for de Skoler, hvis Lærere ansættes og lønnes af
Statens. En Lærer kan være en meget bra
Mand, ja lærd, uden at forståe den Kunst at
lare fra sig, og en Lærer kan ogsaa besidde lidet
Duelighed, og dog kan, iagtet dette erkjendes - og
er vittentlig, Regjeringen ikke uden særdeles Beviser
og mange Vidtløftigheder faae ham ansat. Denne
Attempe, om endsonden saa maa kalde det, en Real-
skolens Direction befriet for. Bevis herfor har man
dog, at for et Par Aar siden fik den dårligste Lærer
Realskolen har haft, sin Afsked fra Skolen.
Directionen synes at troe sig fritaget for at be-
dømme nogen Lærers Duelighed, naar han er ansat
ved den lærde Skole. Man kan i det mindste
kalde det at have Ryggen fri. Den Lærer, der
indtog Stadsen for den, der orholdt sin Afsked, staaer
formeenlig saa meget tilbage for den Forrige i
Duelighed at lare fra sig, at han ikke kan

indholde den fierneste Sammenligning, hvorimod den
Førriges Lærerdigtighed var og er erkjendt og vil er-
kjendes saa længe den leve Disciple, der af ham have
nydt Underviisning. En anseet, dindig Lærer i det
tydske Sprog i Hamburg omtalede endog hans Lærer-
digtighed med den første Berømmelse og paa den meest
smigrende Maade. Der kan intet Spørgsmaal
være om, at den senere Lærer, der er en for sin Cha-
racter agtet Mand og der ogsaa i den førrige Lærers
Tid i nogle Aar havde underviist i samme Fag
ved Skolen, kjender som Indfødt og daunet Mand
det Sprog, hvori han underviser, men Indsættelsen
er dog saa dristig at paastaae, at han ingenlunde
forstaaer at lære fra sig. Ikke En af de Disciple
vil af ham kunne lære det Sprog, hvori han ved
Skolen underviser. Bevis herfor ligger klart i
Disciplenes Ukjendighed naar de forlade Skolen, eller
hvis de kunne noget, maa de takke det den private
Underviisning, de af andre Lærere nyde; ogsaa
et Bevis for, at han ikke forstaaer at lære fra sig,
thi hvorfor skulde Disciplene da gaa til andre Lærere.
Hvad ^{de} Færdighed kunne Børn faae, naar han næsten
ingen Analyse bruger, og naar han retter deres
Stile, blot understreger de dem, uden at sige dem
det Rette, uden at henvise dem til Grammatikkens Regler.
han læser ingen Grammatik med dem — uden at

sige dem hvorfor det skal være saa og ikke saa?

Disciplene skulle selv rette Feilene. Men hvorledes rette Feil, naar de ikke ere underviste om det Rigtige? Saa meget om Læreren i det tyske Sprog. Skulde man troe de Characterer, Disciplene erholde for deres Fremskridt i det franske Sprog, maatte Forældrene have den største Grund til Tilfredshed med Læreren. Person en Lærers personlige agt-
værdige Character og Grundlighed i sit Sag var nok for at danne den duedige Lærer, vil Indsænderen troe at Læreren i det franske Sprog ved Skolen maatte være særdeles duedig. Enhver, der i den senere Tid og bevirke var det vist ikke under den forrige Lærer har forladt Skolen spørge sig selv hvad de have lært af Frank - Indsænderen regner ikke privat Undervisning uden for Skolen, og Svaret frygter Indsænderen vil vist ikke blive smigrende for Læreren.

Den lærde Skole her har samme Lærere som Realskolen i det franske og det tyske Sprog.

Realskolen har som Handelskole en Lærer i Bogholderie, men hvorledes det gaaer hermed, naar Læreren ofte flere Uger i Paad er borte fra Skolen, besvarer sig selv. Da Classerne, som før meldt, ere over-
læssede med Disciple, følger heraf, at Lærerne endog-
saa tildeels have Liden Tid til at bringe Børnene Grundten for hvad de skulle lære. Det kommer

saaledes an paa, om enten Disciplen ved Lykketref
eller egen Effortanke kunne hitte. Rede i hvad de skulle
lære eller om Nogen hjemme kunde lære dem, hvad de
burde lære paa Skolen. — Indsenderen veed at Hjem-
flid er nødvendig, men naar Læreren giver dem saa
meget at bestille hjemme, at de i et enkelt Dag
have flere Timers Arbeide, da er det for meget. —
At dette især har været Tilfældet med Opgaver i
Handelsregningen i 3de Classe vil let kunne lade sig
bevise. — I en Skole, hvor der gives 5 Timers Under-
viisning i Regning, der maa dette ansies nok uden
at give Disciplene hoist vidløffige Opgaver at arbejde
hjemme. — Regne bør de lære paa Skolen. — At
de opløste og opsatte en Opgave hjemme maatte være
nok, da de viiste de begrebe den. — Derimod at
bekjende dem med Opgaver som de for at udregne
maa danne 6-8 Proportioner, redicere fremmed Maal,
Vagt- og Mjæt- tildeels med svær Brøk forekommer
Indsenderen hoist ihensigtsmæssigt. En god Regne-
mester kan ogsaa begaae en Udregningsfeil. —
Indsenderen erkjender den omtalte Lærers Duelighed
og Flid — og han haaber disse Link ikke vil blive
optagne af ham med Mishag. — En anden Lærer
underviser i Regning i 1ste og 2de Classe. End-
skjøndt denne Mand vist nok ogsaa fortjener Agtelse

for sine Kunnskaber og sin Tid, traer Indsenderen dog
han mangler meget af den Kunst at lære fra sig. -

Den Lærer, som Realskolen har i det engelske
Sprog, er en flittig og paapasselig Mand, men Indsenderen
traer ikke at gaar Sandheden for nær ved at sig,
at han, Læreren, neppe har det fornødne Bekjendts-
skab med Sproget for med Held at kunne lære fra
sig. -

Realskolen praenger ogsaa med at give Under-
viisning i Latin. - Indsenderen siger praenger,
thi mere er det sandelig heller ikke, naar sees
hen til at to Timer i egentlig kan anvendes hertil.,
De som tage Del i denne Undervisning er for det
Meste de yngre Disciple paa Skolen, der siden skulde
ind paa den lærde Skole. - Naar nu en Lærer
har en Snees Gutter sammen, hvoraf nogle have læst
lidt Grammatik men andre nye indkomne ikke
Kjende det ringeste til den, og alle disse skulde
undervises og overhøres i een Time, kan man let
tænke sig hvorledes Undervisningen bliver. -

En saa bagvendt Indretning maa da und-
skyldes, om man har erfaret at Børn, uden først
at kjende til Grammatik ere blevne paalagte at
lære uden ad - at forstaae det kan vel aldrig være

Meningen - til en Alges. eller to Timers Undervisning 6-7-8 & 9de § af et. Hansens lat. Grammatik.

Endskjøndt Lectien kan lade sig indpræge, maa den dog Tid, til Saalmodighed og Undervisning til for at bringe Børnene til at fatte hvad de skulde lære. -

Indsønderu har sagt at de stedfindende Mangles for en Deel komme paa Directionens Regning. I det han gjør denne Paastand skylder han at gjøre den Erklæring at Directionen bestaar af Mænd, der ere i Besiddelse af almindelig og fortjent Agtelse, og som sikkert vil søge at fremme Skolens Bedste, men man maa paa den anden Side tage i Betragtning, at de ere Mænd, hvis Forretninger og Tid ikke tillade dem at have den Opsigt med Skolen, de burde have. Indsønderu ved vel, at En af deres Midte er overtraget et specielt Tilsyn med Skolen. Men den Mijndighed, han besidder, hjemder han ingenlunde Ret til, enten at rette Læremethoden, afskedige eller antage Lærere. Saadant maa afgjøres af den samlede Direction. - Da den omtalte Directors Mijndighed fornemmelig bestaar i et paasee at Lærerne møde til bestemt Tid, er det meget tvivelsomt om han kjender de berørte Mangles. - Man kan heller ikke forlange, at en Mand, uden nogen væsentlig Fordel, skulde mere end andre gjøre sig Tolk til Mennesker. -

Skulde Skolen blive ordentlig bestyret og forsynet
med gode Lærere, maatte en dylig Overlærer antages,
hvis Fordeel var forbundet med Skolens For.

Uden en saadant Indretning, eller et skarpere, mere
i Detail, gaaende Tilsyn fra Directionens Side, frygter
Indsenderen for at denne Skole snart vil gaae sin
Undergang imøde. - Det mangler kun at være
en Rival som Andersons Skole fremstaar.

Det skulde være Indsenderen kjært, om de
af ham fremsatte Bemærkninger kunde give
Anledning til at Bergens Realskolen maatte
vorde en Anstalt, svarende til den edle Mands
Tanks velgjørende Hensigter. - Indsenderen
er sig bevidst at have skrevet uden Tilsyn
til at ville fornærme Nogen. - Mangler kunne
meget eigtværdige Mænd ogsaa have, og for saa-
danne Mænd erkjender han dem, han her har
daalet og hentjeldet til. - Indsenderen haaber
saaledes, at en i en god Mening fremsat Sandhed,
om end svarende, vil undskyldes af enhver brav
Mand. -

Bergen July 1832.

S. J. Directionen for Bergens Realskole.

Mine "Nogle Ord om Bergens Realskole"

havde jeg først bestemt at offentliggjøre ved Trykken. Men jeg har efter nærmere Overveielse fundet det mere passende og antager det muligens mere befordrende min Hensigt herved at tilstille den ærede Direction dem. Directionens bekjendte Resind og Iver for Skolens Vel, er jeg forvisset om, ikke vil tillade den, at lade såa vigtige Afskeposter undersøgte, iagtet de fremsættes af en Anonym.

Jeg tegner mig med Høiløselse

Directionens erbødige

Forfatter af "Nogle Ord om Bergens Realskole"

Bergen Febr. 1833.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]